

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Hirtshals.

Udgivet år og sted | Publication time and place: [S.l.], [1896]

Fysiske størrelse | Physical extent:

32 s., [2] s. med tav.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Aage Olsen

"Turisten" (Hirtshals.)

1896

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

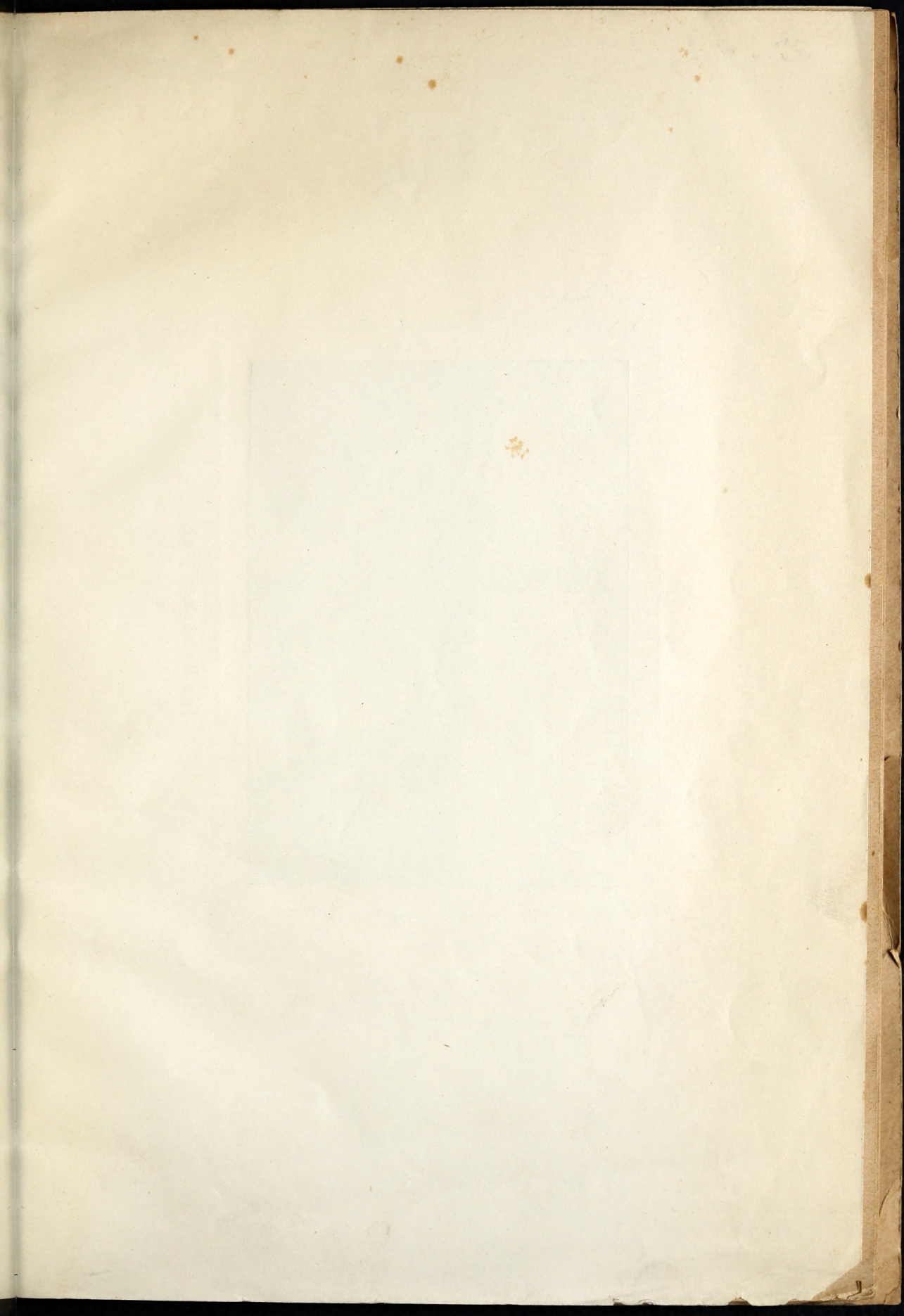

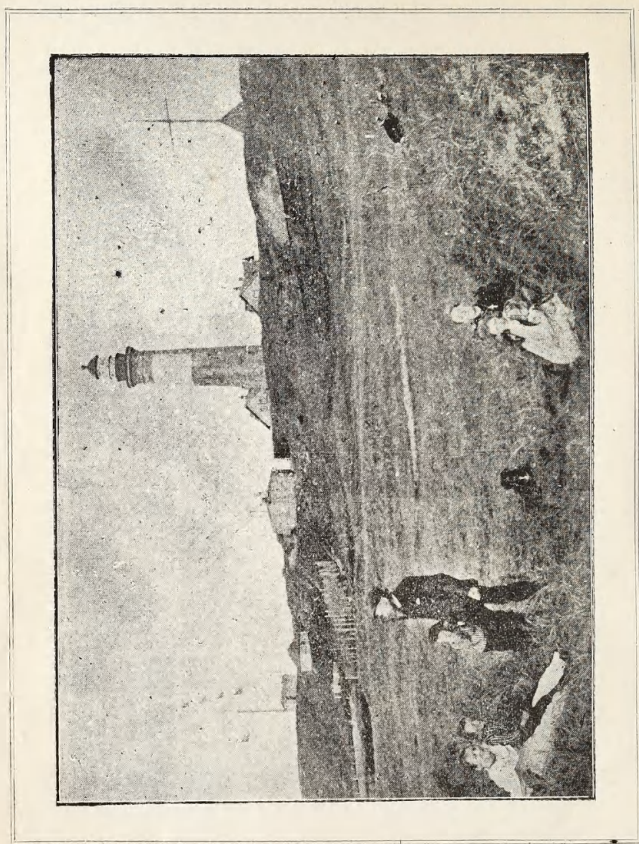
130020712725

*S
Brew, Hittshals.*

57. - 175.

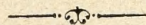
8°

Fra Hirtshals: Fyret.

HIRTSHALS.

„Turisten“.

Af

Aage Ibsen

Forfatter til „Søster Helene“.

(Efter „Hver 14de Dag“.)

„Lilleheden“ — hvormange har vel hørt det Navn før og véd, hvor det ligger? Det hører endnu ikke til de Steder paa Jyllands Vestkyst, som er kommen i Mode som Badested.

„Lilleheden“ staar der skreven over Indgangsdøren til den gamle Kro, der vender sine mange, smaa Vinduer ud imod Vesterhavet, som kun et halvt Bøsseskud fra Kroen sender sine Bølger ind mod Stranden. „Lilleheden“ hedder den nette, lille Fiskerby, hvis blaa- og rødmalede Smaahuse breder sig over en Slette, bevoxet med Græs og Lyng, hist og her ogsaa med Korn og Kartofler. Og endelig staar Navnet malet paa den smukke Redningsbaad, der har et helt Hus for sig selv, et grundmuret Hus tæt ved Skrænten, der falder ned mod Havet og mod den lange Mole.

„Hirtshals“ derimod har Alle hørt om, Pynten syd for Byen, hvor Fyrtaarnet knejser, der hvor Kysten bøjer af mod Øst og krummer sig som et langstrakt, dovent S op til Skagens Gren.

Og naar derfor Værten i Gjæstgivergaarden, eller Kroen, averterer i Bladene efter Badegjæster i Sommertiden, kalder

han klogelig Stedet op efter Fyret. Thi Hirtshals véd Alverden Besked om. Lilleheden er derimod en geografisk Gaade for de Fleste. Det var den i det mindste for mig lige til det Øjeblik, da Dagvognen fra Hjøring en Julieftermiddag læssede mig, min Kuffert og mine Vesterhavslængsler af udenfor den gamle Kro.

Stedet er næppe nok opdaget endnu. Men en Gang vil en Del af de mange udslidte og trætte Kjøbstadmennesker, som trænger til den store Naturs Lægedom, finde ogsaa denne afsides liggende Fiskerby. Da vil de milelange, øde Klitter, hvor nu Harer og Agerhøns lever i uforstyrret Ro, og hvor Faarene ved det sjældne Syn af Mennesker tumler forfærdede rundt i deres Tøjr, og den prægtige Strand, som breder sig under Klitterne, blive Skuepladsen for en Del af det Badeliv, som udvikler sig mer og mer Aar for Aar ved Vesterhavet.

Men saa er ogsaa den Tid forbi, da Folk kunde tilbringe nogle Uger af deres Ferie her for en billig Penge og kun forsynede med en lille Garderobe. Saa er den gamle Kro med sine lave Bjælkelofter ikke fin nok mere, og den store Spisesal, der er tømret op af Brædder og Lægter, og som smykket med Gran og Fyr langs Væggene minder lidt om en gammel, nordisk Hal, vil forekomme Gjæsterne for original og for tarvelig. Saa kommer der en af disse nymodens, rummelige Bygninger med Paaskrift: „Badehotel“, saa fortvivlet stilløse, med Tilbehør af almindelig, forloren Hotelegance og af Opvartere. Saa vil Pokker tage al den gamle Hyggelighed og Originalitet; saa bliver den joviale Vært ikke længere Midtpunktet blandt sine Gjæster som nu, men Overkellner i sit eget Hus; saa kan han pakke ned sine gamle Klæder og med dem sin simple, djærve Tale, sine Historier og Anekdoter fra sin Skippertid. For Ingen bryder sig om at høre ham fortælle om den Gang, han forliste sin Brig under Island, eller har Øre for hans aldrig

glemte Sorg over Tabet af sin Søn, der kæntrøde i sin Baad tæt ved Enden af Molen i en Storm og forsvandt for bestandig.

Og saa vil Pokker tage Harer og Agerhøns i de tause Klitter, og paa den brede, ensomme Strand faar Ænder, Gjæs, Strandløbere og Maager ingen Fred mere, og der vil vanskelig kunne trives en Idyl som den, jeg nu vil fortælle om; der bliver intet Fristed mere, intet Gjemmested, hvor Kjærligheden mellem to Mennesker kan voxe op i al Hemmelighed, upaaagtet af Andre, som Blomsterne langs Bækken dybt ind mellem Klitterne. Alt faar et andet Præg, et andet Sving. Kun Vesterhavet vil som før rulle sine lange Bølger ind over Strandens hvide Sand og blande sin dybe Stemme i Alt, hvad der lever og støjer paa Kysten.

Det var en Eftermiddag i Slutningen af Juli. Den lille Skare Badegjæster fra Lilleheden drog i deres lyse Sommerpuds syd paa langs Havet. Maalet var den fjernt liggende Liver-Aa. Fra Posthuset i Fiskerbyen, hvor man havde sat hinanden Stævne, var Toget gaaet over Bakken, hvor Fyrtaarnet knejser, og ned ad stejle, sandede Stier mellem Klitterne til Havet.

Luften var varm og stille. En skyfri Sommerdags Glans og Fred hvilede over den øde Strand og de grønne Klitter. Der stod lidt Spektakel og Sø paa den inderste Revle, men hinsides den laa Vesterhavet som en dybblaa, drømmende Uendelighed. Og over Havstokkens faste Sand slikkede Bølgeslagets brede Tunger, kantede med Skum, der gnistrede i Sollyset, og saa hørte man denne dæmpede Brusen, denne fjerne, truende Torden, som kun de store Have beholde selv i roligt Vejr som Vidnesbyrd om altid vaagne, vældige Kræfter. Men naar Havet trak sig tilbage fra Stranden, laa denne nærmest det i fugtig Glans, spejlende Himlens Blaa i sin olieglatte Flade.

Skarer af store, graa Maager soled sig paa det hvide Sand og lettede langsomt paa de spidse Vinger til Flugt ud over Søen, naar den brogede Menneskeskare kom dem for nær.

Der hvor den lille Kragebæk kommer frygtsom listende frem mellem Klitterne, for efter mange vidtløftige Slyngninger gennem Sandet, efter mange Betæneligheder at løbe ud i Havet, standsede de fleste af Badegjæsterne og vilde ikke længere. Men vi andre drog videre forbi Tornby Klitter og stoppede ikke op, før vi naaede den brede Liver-Aas Udløb i Vesterhavet. Vi kravlede til Vejrs paa en af de høje Klitter, hvorfra vi havde Udsigt over Aaen under os, over et Mylder af lave, næsten nøgne Sandhøje, en gold, tungsindig, øde Egn, skilt fra Havet ved denne Aa og en Forstrand, bredere end andre Steder, saa bred, at Havets Brusen lød dæmpet og ganske fjern.

Vi strakte vore trætte Lemmer i det varme Sand mellem Marchalmens tørre Blade og den stive, stikkende Havtorn og sank hen i stille, tankefuld Uselskabelighed, indtil en ældre Frøken tog Ordet og, idet hun pegede med sin Parasol paa Aaen under os, sagde: „Jeg kan en Historie om Aaen dernede.“

„Gud velsigne Dem — kan De!“ udbrød en ung Pige, som sad ved Siden af hende og skitserede med Blyant Aaen og dens Omgivelser.

„Det var dejligt. Er den virkelig?“

„Den er virkelig,“ svarede den gamle Jomfru: „Heltinden i Æventyret har selv fortalt mig den.“

„Maaske en Kjærlighedshistorie fra Vesterhavet — hvad? — aa aa!“

Pigebarnet lagde Tegnepapiret fra sig og strakte sig, saa lang hun var, ved sin Naboerskes Fødder. Vi andre slog Kreds om hende, og da der var bleven Ro i den lille Forsamling, begyndte hun:

Sara Martens hed hun.

En Eftermiddag for tre Aar siden i Blæst og Regn holdt hun sit Indtog i Fiskerbyen, thronende ganske muttersene mellem sine Æsker og Pakkenilleker paa Dagvognen, da den svingede ind paa Pladsen foran Kroen. Vi Badegjæster sad og kukkelurede inden fire Vægge og ventede ingen ny Tilrejsende i saadant Vejr, og Værten, som ingen Forudbestilling havde modtaget paa Logis, og derfor ikke var synderlig interesseret i Dagvognens Ankomst, rejste sig langsomt fra Kaffebordet i Gjæstestuen, da Piskeknaldene hørtes udenfor, og gik ligeegyldigt til Vinduet.

Men næppe havde han sat Næsen paa den duggede Rude, før hans Magelighed var blæst bort, og han tog til Bens ud af Stuen. — „Halløj! Mutter!“ — hørte vi ham raabe — „Mutter! Sara er kommen, Havfruen er kommen“.

En ny Gjæst vækker jo, som vi alle har erfaret, stor Nysgjerrighed her paa denne afsides Plet. Og nu ovenikjøbet en Havfrue. Vi trængte os sammen i Forstuen tæt ved Døren, hvor Regnen rislede ned fra Tagskjægget og sprøjtede op fra Stenen foran Indgangen.

En middelhøj, meget slank Kvinde traadte os i Møde. Et vandtæt Overstykke indhyllede hende fra øverst til nederst. Under den opslaaede Hætte saas et rødmusset Ansigt, omgivet af et mørkt Haar, der i vaade Tjavser klistrede sig fast til Panden og Kinderne, et Ansigt, der langtfra var kjønt, men som havde et Par brune Øjne, der tindrede af Liv og Mod. Naar jeg endvidere tilføjer, at hun talte et brillant, uforfalsket Kjøbenhavnsk, var henved 30 Aar og Lærerinde, og at hun i samfulde 6 Aar havde tilbragt sin Ferie paa det afsides Sted af Jyllands Vestkyst, er Præsentationen til Ende.

Denne Sara, alias Havfruen, som var Værtens og hans

Hustrus Kjæledægge, og som ogsaa snart blev min, er den ene Hovedperson i Kjærlighedsidyllen, hvis jeg tør kalde den saadan. Den anden kan jeg ikke præsentere. Jeg har for det første ikke set ham, og dernæst er han forsvunden, død? — ja, der ligger Gaaden. Har Kviksandet derude i Aaen under os taget ham, eller? . . . Men forsvunden er han, som blæst bort fra Jordens Overflade, han, Turisten, som en Aften for ni Aar siden pludselig viste sig i Kroens Spisesal og paa sit norske Maal bad Værten om Mad og Husly for nogle faa Dage, men som blev der i flere Uger.

Et løjerligt Pigebarn, denne Sara, og ikke let at blive klog paa. Uden at staa paa nogen intimere Fod med de øvrige Gjæster var hun som oftest venlig, munter og ligefrem, men saa uden synlig Grund kunde hun blive taus og frastødende, trække sig tilbage fra vort Selskab og vandre sine egne Veje ganske alene, helst de mest ensomme, og ikke komme tilsyne i Kroen, før Sulten drev hende hjem. Men en tapper lille En var Havfruen. Man kunde se det paa hende, paa de brune Øjne især og paa den Maade, hvorpaa hun bar sit Hoved paa den lidt før muskuløse Hals. Hele det spænstige Pigelegeme syntes underkastet en uforfærdet Villies Kommando.

I det mindste var hun en uforknyt Badende.

Aldrig kunde Vejret, hvor ugunstigt det var, eller Havet, hvor truende det saa ud, afholde hende fra paa en bestemt Tid af Formiddagen at drage af Sted langs Stranden nord for Lilleheden til de noget fjernt liggende Badehuse. Hun gik med raske, vuggende Bevægelser, Kjolen løftet lidt i Vejret og svingende sin Badedragt. Man kjendte formelig paa hendes Gang, hvor hun længtes efter den salte Sø.

Og snerpet skulde Ingen med god Grund beskyldte Havfruen for at være. Naar hun i sin luftige Badedragt pilede fra

Badehuset ned over Stranden til Havet, var det hende komplet ligegyldigt, om der gik Folk i Klitterne eller ved Havet. Som en Søfugl, der længes efter sit Element, satte hun i Løb ned mod Havet, uden at se tilhøjre eller tilvenstre.

Det var paa en Spadseretur her til Liver-Aa, at jeg blev Saras Fortrolige. En Eftermiddag, smuk og varm som denne, mødte jeg hende paa et af hendes ensomme Strejftog. Vi gik lidt frem og ti bage i Havstokken, hvor Sandet er fast at træde paa og dog blødt som et Tæppe af Fløjl. Saa tog hun pludselig min Arm og pegede paa et Spor i den fugtige Grund og sagde: „Skal vi følge det . . . skal vi se, hvor det Spor gaar hen i den vide Verden?“

Vi gik, vi naaede Bækken ved Krageklit, og hinsides Bækken fandt vi atter Fodsporet. Der var kun dette ene. Somme Steder forsvandt det. Søen havde skyllet det bort eller glattet det ud, men saa stod det der atter tydeligt, som om en usynlig Vandringsmand gik foran os. Med ét standsede Sara. „Følg mig til Liver-Aa; jeg tør ikke besøge den alene . . . jeg er ellers ikke bange for Ensomheden, men dér tør jeg ikke være alene . . . Vil De?“ Hun talte hurtigt og febrilsk og knugede min Arm ind til sig. „Saa skal jeg fortælle Dem en Historie om mig selv,“ tilføjede hun.

Jeg sagde ja, og vi gik. En halv Snes Alen fra Bredden af Aaen hernede, standsede hun mig med et Ryk. Sporene — de samme, vi havde set hele Vejen — førte nogle Skridt nærmere Aaen, og der var Mærker af en Stok, Huller borede dybt ned i Sandet. Man kunde se, at Vandringsmanden havde prøvet dets Bæreevne; men han var ikke vadet over, thi Sporene drejede af mod Havet og kunde følges helt ned til Aaens Udløb.

Sara var bleg og støttede sig tungt til min Arm.

„Har De set noget tristere end denne Aa, noget lumskere?“

. . Hun trak mig forsigtig nogle Alen nærmere Bredden, viste mig de mørke, fugtige Sandflader langs dens Løb og pegede med Parasollen ned mod dens Bund, som under det skidengule, ilende Vand syntes at være i idelig Uro og Skjælven.

„Jeg har hørt, at den har stjaalet et Menneskeliv, en ung Fiskerpiges,“ sagde hun. — „Ak, men vidste jeg blot, om han er kommen over, eller . . . I disse Dage er det 6 Aar siden, at jeg en Morgen stod alene her saa bedrøvet og forladt . . . Jeg havde fulgt hans Fodspor lige til dette Sted; her forsvandt det. Det var Højvande den Dag, og Havet gik et godt Stykke op i Aaløbet; altsaa var det mig umuligt at opdage, om han kunde være gaaet over eller svømmet over nede ved Havstokken, hvor Bunden er fast, men her paa dette Sted . . . De forstaar“

„Jeg baade forstaar, og jeg forstaar ikke,“ svarede jeg. „Kom, De er ude af Dem selv . . . her vil vi ikke blive staaende . . . De har gjort mig ganske uhyggelig til Mode. Kom, lad os gaa!“

Jeg trak hende bort. Vi gik over Klitterne i en Bue uden om Aaens Løb og satte os tilsidst ned paa den kegleformede Klit derhenne med Marehalmsdusken i Toppen. Saa fortalte hun:

„Jeg havde i 8 Dage været Gjæst i Kroen, da en Fremmed en Aften, medens vi Badegjæster sad ved Bordet, traadte ind i Stuen, bukkede for Selskabet, smed sin Ransel paa en Stol og spurgte efter Værten. Han ønskede Mad og en Seng for Natten.

Han var Normand og paa Fodtur i Jylland for at studere dets Flora. Han havde besøgt Skagen, overnattet sidste Nat i N.-Eskjær og vilde om nogle Dage videre syd paa til Lønstrup og Løkken. Det fortalte han mig, som var hans Side-

fælle ved Bordet, medens han spiste. Det tog sig ud, som talte han til sin Tallerken og ikke til mig. Kun af og til gjorde han en lille Bevægelse om imod mig, en lille Drejning med Hovedet; jeg forstod senere hvorfor. Han var nærsynet i en Grad, saa han næsten var blind; hvad der ikke laa lige for hans stærkt slebne Lorgnet, kunde han ikke se. Et mærkeligt Hoved! lidt for stort til Kroppen, der var meget velbygget . . . en lav, stærk Pande, hvorover et mørkt Haar begyndte i trodsige Hvirvler, tæt som en Urskov. Ansigtet var glatbarberet, brunt af Solen, og Trækkene . . .“

Den lille Havfrue holdt inde, tog sin Hat af og førte Lommetørklædet over sit Ansigt; saa sad hun lidt med Hænderne i Skjødets og stirrede ned i Aaen . . . „Det er, som ser jeg hans Træk dernede i Vandet, disse aabne, mandige Træk . . . ligesom jeg sidder over hans Grav, og han lytter efter, hvad jeg fortæller. Nej, jeg kan ikke . . . lad os gaa herfra. Solen skinner, og dog er det ligesom ikke rigtig Sol-skin. Her kan jeg ikke fortælle Dem, hvor lykkelige vi To var, han og jeg, i hine Dage, hvor dejligt vi havde det sammen, hvorledes vi strejfedes om alle Vegne ved Dag og sildig Aften. Kom!“ — hun rejste sig op — „lad os gaa tilbage til den smukke Dal ved Krageklit. Det er endnu tidlig Aften; der vil vi sætte os mellem Blomsterne, og der skal jeg fortælle Dem mit lille Eventyr.“

Vi lod os glide ned ad Klitten og kom atter Aaen nær. Sara standsede et Øjeblik og stiniede paa den med opspilede Øjne, saa vendte hun sig om og trak mig med sig; hun næsten slæbte mig af Sted; det gik i Løb mer end i Gang, indtil jeg aandeløs bad hende sagtne Farten. — „Om Forladelse, fordi jeg løber Livet af Dem,“ sagde hun og kyssede mig. „Nu gaar vi ganske smaat igjen.“

Hun slog sin Parasol op. „Her skinner Solen da atter, Vorherres klare Sol; nu er vi ude af Skyggernes Rige.“

Dybt inde i Dalen ved Krageklit, hvor Bækken løber under blomstrende Brombærkrat, slog vi os ned.

— „Er her ikke yndigt og saa fredeligt!“ udbød min lille Veninde — „og alle de dejlige Blomster!“ Hun pegede rundt i Græsset og nævnte Blomsterne ved Navn: den røde Kattehale, den gule Agermaane og Snerre, den røde Geranium, den blaa Mælkeurt, Kampanulaen og Klokkelyngen . . . „Jeg kan dem ogsaa paa Latin,“ sagde hun smilende. — „Han lærte mig alle Navnene, og jeg glemmer dem aldrig.“

Her sad vi, til Solen gik i Bjerge. Her fik jeg hendes lille Roman at høre.

„Vort første Møde spaaede langt fra noget godt Kammeratskab for Fremtiden — tværtimod. Det var en Morgen, to Dage efter hans Ankomst, at vi traf sammen ved et af Badehusene. Det blæste en halv Storm mod Land, Havet brød sig med Voldsomhed mod Stranden, og Luften var truende og kold. Jeg var ellers ingen Kujon, men den Morgen var jeg dog betænkelig ved at bade saa ene og satte mig paa en Bænk i Læ af Badehuset for at faa Courage. Saa kom han gaaende. Han gik fordybet i at betragte nogle Planter, som han bar i Hænderne, og vilde maaske have passeret Badehuset uden at opdage mig; men saa rev Blæsten Hatten af mig, og under min Jagt efter den stødte vi sammen.“

Ja, det blev et Sammenstød, og jeg maa le, naar jeg tænker tilbage derpaa. Det endte med, at jeg smækvred forlod ham og ikke kom i Vandet. Han begyndte med i al Venlighed, men indtrængende at raade mig derfra, fortalte, at han lige kom fra Badet, at han kun med yderste Besvær havde klaret sig i Land, krybende paa alle fire, saaledes sugede Brændingen

ham ud igjen under hvert Forsøg paa at faa Fodfæste i Havstokken. Og til Bevis herpaa blottede han sin ene Arm til Albuen og viste mig nogle blodige Rifter, som skrev sig fra Stenene i Havstokken.

Jeg lo, gav ham et affejende Svar og gik henimod Badehuset. Han efter mig og greb mig i Armen. Og nu tog det ene Ord det andet, vi stod og raabte til hinanden for at overdøve Havets Brølen, og der kom en underlig Hidsighed op i os Begge, maaske blot fordi vi vare nødte til at skribe saadan op.

„Jeg er en Mand, jeg er stærk og behændig, og havde dog Bryderi med at klare mig derude“ — han pegede ud mod Havet — „medens De“ . . . „Er Kvinde, ja. Men jeg er ogsaa stærk og behændig . . . og det bliver da min egen Risiko . . . og jeg vil prøve det“ — „Nej, De vil ikke,“ raabte han. — „Jo, jeg vil.“

Ak, ja — vedblev Sara — saadan skjændtes vi To, der siden skulde blive saa gode Venner. Men nu var jeg bleven vred, brød mig ikke det mindste om Blæsten eller Brændingen; jeg satte Nøglen i Badehusdøren og gik ind. Saa gaar han naturligvis, tænkte jeg og lukkede Døren med et Smæld. Men da jeg halv afklædt kigede ud gennem den lille Rude i Væggen, saa jeg ham sidde paa Bænken derude. Vore Øjne mødtes, og han hilste smilende op til mig. Det var en flou Situation, især fordi der kom Folk fra Fiskerbyen gaaende langs Havet.

„Jeg kan ikke forhindre Dem i at bade, naturligvis“ — sagde han til mig i en rolig Tone, da jeg atter paaklædt lukkede Døren op — „men det bliver i saa Fald i mit Paasyn. Jeg viger ikke herfra, før jeg ser Dem i god Behold paa det Tørre.“

Jeg smækkede Døren i, tog Nøglen i Lommen og gik min Vej uden at svare.

Saa var det Dagen efter, henimod Aften. Vejret var blevet stille og mildt. Jeg kom fra Skolen, og da jeg nærmede mig Kroen, hørte jeg Klaverspil fra Gjæstestuen, hvis Vinduer stode aabne. Jeg saa ham sidde ved Pianoet og spille. Der var ingen andre i Stuen. Døren knirkede, hvor forsigtig jeg end tog i Laasen, og han vendte sig om, da jeg traadte ind. — „Er vi vred endnu, Frøken?“ spurgte han. Og da jeg ikke svarede, rejste han sig op og gik hen til mig. — „Først nu har jeg funden Lejlighed til at afgive Dem min Undskyldning for, hvad der passerede i Gaar,“ sagde han og rakte mig Haanden. „Man har fortalt mig, hvor uforfærdet og sikker en Dame De er, at De svømmer som en Havfrue. Jeg kunde have sparet mig min Frygt — men det vidste jeg jo ikke den Gang. Skal vi saa være gode Venner?“ — „Gjerne“, svarede jeg. — „De er Lærerinde?“ vedblev han — „i hvilke Fag?“ — „Tegning og Gymnastik,“ svarede jeg. — „Gymnastik! — ja, saa!“ — Han maalte mig gennem Lorgnetten fra Top til Taa. „Ja, De ser virkelig ud til det.“

Og vore Øjne mødtes i et Smil.

„Kom, sæt Dem her!“ Han trak en Stol hen til Pianoet. „Skal jeg spille for dem? Hvad vil De have, sagtens noget rask og fejende?“

— „De mener noget, der passer til min Profession som Gymnastiker,“ svarede jeg. — „Ja, det er godt nok til mig.“

Han saa skarpt paa mig og gav sig til at spille.

Jeg havde hørt den før . . . Nocturno'en, Chopins dejlige Nocturno i G-dur, men ikke som han spillede den . . . maaske bedre spillet, end han gjorde det . . . men der var en Inderlighed i hans Foredrag, en Varme : . . eller var det blot Forholdene, Omgivelserne, mit eget Temperament i Øjeblikket, som smykkede hans Spil med disse Egenskaber? „Tak!“ hviskede

jeg Og medens han spillede, kom der en efter en anden, fler og fler af Badegjæsterne til Syne udenfor Vinduerne og lyttede til. — „Lille Havfrue,“ sagde han ganske svagt under Spillet: „lille Havfrue, jeg spiller kun for Dem . . . Venner altsaa? . . . Turisten og Havfruen . . . de slaar deres Pjalter sammen . . . den lange, lyse Sommerdag? . . . Han løb vild i Tonerne, ledte forgjæves efter Traaden . . . Jeg hørte ikke længere efter Musikken, saa underlig tilmode var jeg . . . „Kammeratskab og Venskab,“ hviskede han . . . „sig ja!“ — „Ja,“ svarede jeg, men rejste mig strax efter og forlod Stuen.

Hvordan fortælle Dem, hvad der nu kom — vedblev Sara — det staar desuden for mig som en Drøm næsten, saa længe, længe er det jo ogsaa siden. Jeg har altid gaaet for en fornuftig og sat Pige, ikke saadan til at løbe med. Men her løb Alt med mig, Havet, Stranden, Klitterne . . . dette Friluftsliv i hans Selskab, det gjorde mig altsammen ganske fortunlet, fangede mig . . . Vi to, aa, naar vi gik sammen paa denne øde Kyst, i disse Klitter, langt borte fra alle Andre, da vare vi de eneste to Mennesker paa Jorden, syntes jeg, hensatte muttersene i en ubeboet Egn. Og vi holdt af hinanden som to Mennesker, der kun har hinanden til Selskab i Ensomheden. Fra Livets Dagligdagshed vare vi gledne lige ind i Eventyret, vi vare smuttede gennem Hegnet omkring Haven ud i den fri, den vilde Skov. Men ingensinde gav vi hinanden et eneste Kjærtegn, aldrig sagde vi til hinanden et Ord om Kjærlighed. I saa Fald vilde det have været ude med Kammeratskabet, med vort ugenerte Samliv, det følte vi instinktmæssigt.

Nu, da jeg er en halvgammel Pige, indser jeg, at mellem Mand og Kvinde i den unge Alder er Venskab en skrøbelig Ting, er som paa Trods af Naturen. Der gives maaske Mænd — han f. Ex. — som kunne føre et saadant Forhold uskadt

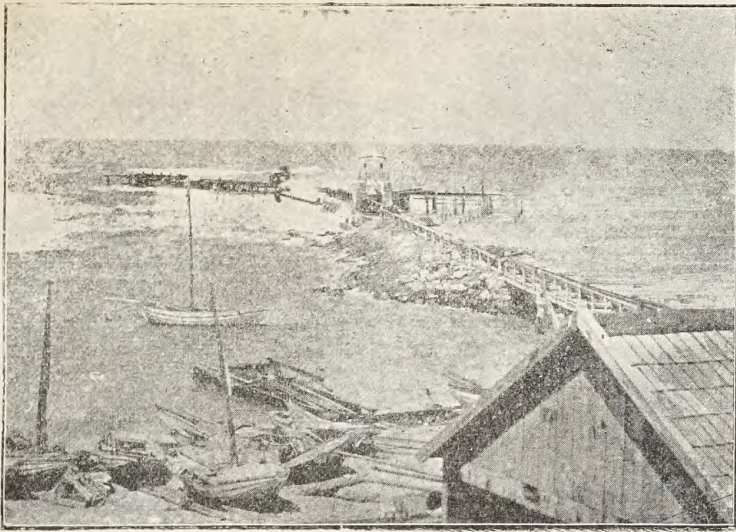
gjennem Fristelser, være stolte af at kunne det, finde en Nydelse deri . . . men vi Kvinder ere ikke Idealister, vi ere anderledes, vi ere naturbundne i vore Følelser, og al vor Dannelse og Udvikling hjælper ikke, forandrer Intet derved. Bruddet kom fra mig.

Det var en Eftermiddag i August. Vejret var den Dag saa stille og lummervarmt, at vi imod Sædvane havde aftalt at blive hjemme, og efter Middagsbordet havde han trukket sig tilbage til sit Logi i Udkanten af Fiskerbyen for at ordne og bestemme nogle Planter, som vi havde indsamlet om Formiddagen. De fleste Badegjæster vare rejste, og jeg sad sammen med de faa, der vare blevne tilbage, i Forsamlingsstuen. Jeg var saa underlig tung i Sindet, saa urolig, uden at vide hvorfor, og tilsidst blev Opholdet inden fire Vægge mig uudholdeligt; jeg listede bort fra Selskabet og begav mig paa Vej til det lille Hus, hvor han boede.

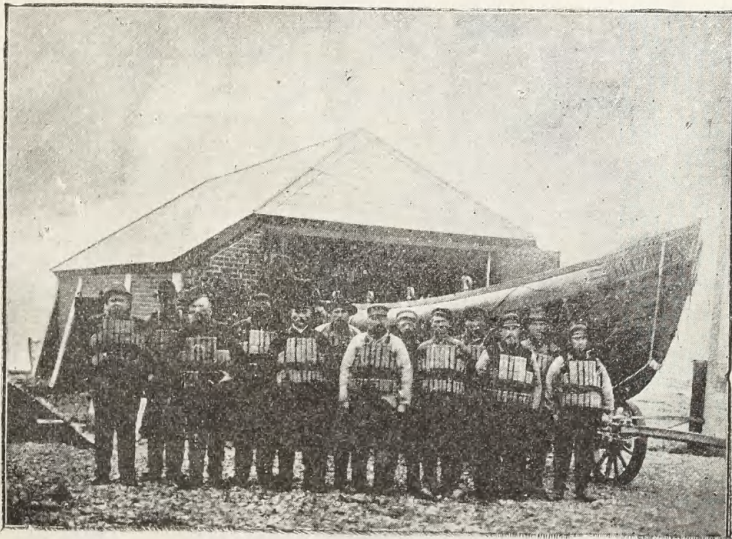
Hans Værelse var tomt. Saa gik jeg langsomt op over Bakken, hvor Fyret staar, og da jeg deroppe fra øjnede en Skikkelse nede ved Havet syd paa, gik jeg i Retning af den, i Haab om, at det maatte være ham.

Det var kvælende varmt under Klitterne, og Havet laa blankt og stille. Men paa den sydlige Horizont stod en Mur af truende sorte Skyer, der spaaede Uvejr, og jeg gik hurtigere til.

Personen, jeg styrede mine Skridt imod, var desværre ikke den, jeg søgte; det saa jeg snart. Det var en halvfjøllet Stakkel, hvis Fader og Brødre vare druknede for flere Aar siden under en Storm paa denne Del af Kysten, og som, naar det trak op med Uvejr, plejede at færdes paa Stranden, hvor han gik og svingede et Tørklæde over sit Hoved, som om han vinkede ad Nogen ude til Søs. Denne Manøvre brugte han ogsaa denne Eftermiddag, og derpaa kjendte jeg ham. Jeg var ikke

Fra Hirtshals: Molen.

Fra Hirtshals: Redningsmandskabet.

videre dristig ved at møde ham paa dette øde Sted, men saa trøstede jeg mig med, at jeg var hurtigere til Bens end han, hvis noget Ubebage ligt skulde møde mig, og gik ham ind paa Livet.

Den Gale tog imidlertid sin Hue høflig af, da vi mødtes og smilede over hele Ansigtet, og det gav mig Mod til at spørge ham, om han havde set noget til den, jeg ledte efter. Han stirrede i Taushed paa mig, og pegede saa paa nogle Spor, der løb nær Havstokken i det vaade Sand, og slog en høj Latter op. Men da der i det samme lød en buldrende Lyd ude over Havet, løftede han sin knyttede Haand truende mod den mørke Himmel og gav sig ivrigt til at svinge med Tørklædet.

Sporene! — det var ikke faldet mig ind at lede efter dem, og dog, hvor mangen en Gang havde jeg ikke moret mig med, vejledet af hans Spor i Sandet, at finde den Vej, han var gaaet!

Kort efter, at jeg havde forladt den Gale, rykkede Sky-massen frem med rivende Fart og formørkede Himlen; de første Regndraaber begyndte at falde, og nu brød der et Uvejr løs med Lyn og Torden, og Regnen faldt strømmevis.

I Løbet af faa Minutter var jeg i mit tynde Sommertøj gjennemblødt indtil Kroppen, min stakkels Hat hang som en Klud om mine Øren, mine Sko vare gjennemtrukne af Vand og fulde af Sand ligesom mine Strømper, og saa tunge, at jeg trak dem af og gik videre paa de nøgne Fødder.

Men fremad gik jeg og naaede Bækken her, som jeg vadede over. Saa fortrolig var jeg med Bevidstheden om ikke at kunne blive mere vaad, end jeg allerede var, at jeg ikke gav mig Tid til at lede efter det sædvanlige Overgangssted, men styrede lige ud i Vandløbet.

Aa, jeg husker godt, hvad der drev mig frem i dette forfærdelige Vejr, i dette Regnskyl, der udslettede alle Gjenstande, alle Omrids i kort Afstand fra mig; det var Tanken om et Gjensyn af en anden Art end ellers, det var Haabet om at vinde noget Nyt, gribe en Lykke, som jeg ikke før havde turdet tænke paa under dagligdags Forhold, men som min Fantasi, der ildnedes op under Kampen med Elementerne, nu tryllede frem for mit Syn. Og trods Regnen, der sendte Kuldegys gennem mit ophedede Blod, trods Lynet, der blændede mine Øjne, hoppede mit Hjerte i glad Forventning om dette Gjensyn.“

Saras Øjne lyste, da hun fortalte mig dette, og der laa et lykkeligt Smil om hendes Mund; men det var kun forbigaaende, og det afløstes snart af et træt Udtryk. Efter en lille Pause vedblev hun:

— „Der ligger hinsides Bækken her, nogle Minutters Gang fra dens Udløb i Havet, en gammel, kasseret Redningsbaad under et Træskur, klemt inde mellem lave Klitter og halvt skjult af Sandbanker, som Vinden i Aarenes Løb har hvirvlet op omkring det. Der traf jeg ham.

Det anede mig, at han var søgt derind; thi i mere end en Mils Omkreds fandtes der intet andet Ly mod Regnen end dette Skur mellem Klitterne, og mangfoldige Gange havde vi udhvilet os i den gamle Baad paa vore Strejftog langs Havet.

Han stod med Ryggen til mig, lænet til Baaden og betragtede Uvejret, og som Katten lister sig over en Mus, kom jeg bag paa ham, uden at han hørte mig. Først fo'r han tilbage, saa greb han mig i Armen og trak mig ind til sig: „Sara! Sara!“ Blodet skjød voldsomt op i hans Ansigt. Saa slap han mig pludselig, skjød mig næsten fra sig. — „Men hvorledes kommer De her? Og hvordan ser De dog ud! Er De skyllet op af Havet?“

Jeg var forpustet af Anstrengelse og Sindsbevægelse og kunde ikke faa et Ord frem.

— „En skinbarlig Havfrue!“ Han strakte Armen ligesom afværgende ud. Jeg nikkede og rystede min dryppende Kjole, saa Vandet sprøjtede hen paa ham, og jeg viste ham mine nøgne, tilsandede Fødder; jeg rev denne Klud af en Hat af mit Hoved, saa Haaret væltede ned over Skuldrene. Jeg bar mig ad som en Hund, man har lukket inde, men som er kommen løs og er rent fortumlet af Glæde over at have fundet sin Herre igjen.

Og da min Mund endelig var kommen paa Gled, snakkede jeg løs, skjøndt Tænderne klaprede af Kulde, thi jeg frøs i mine vaade Klæder, jeg frøs, skjøndt Øjne og Kinder brændte.

Men jo ivrigere jeg tog paa Vej, desto roligere blev han, og der laa en underlig Usikkerhed og Skyhed i det Blik, hvormed han mønstrede mig.

— „Er De vred paa mig, fordi jeg søgte Dem op?“ spurgte jeg. — „Vred, Sara!“ Han tog mig om Livet. — „Nej, men hvad Pokker skal jeg stille op med saadan et pjaskvaadt Pigebarn. Jeg har aldrig i mit Liv set Noget saa vaadt. De bliver syg.“

— „Jeg bliver ikke syg,“ svarede jeg. — „Naar Regnen er forbi, og jeg bliver tør igjen“ . . . „De bliver aldrig tør . . . De driver jo af Vand,“ lo han og slap mig. Saa stod han lidt og grundede. „Kom!“ sagde han og greb min Haand — „Gesvindt! det længste Ben foran. Det gjælder Deres Sundhed.“ Han trak mig ud af Skuret i Regnen. — „Denne Vej. Har De Kræfter, saa lad os løbe!“

Det gik op over Klitterne. Vi løb, vi gled paa de vaade Skrænter, standsede for at faa Vejret, og løb igjen. Men da

vi naaede Toppen af den sidste Klit, kunde jeg ikke mere og lod mig falde i Græsset.

— „Blot nogle Hundrede Skridt, Sara.“ Han rejste mig op. „Blot til Huset derhenne.“

Og med Armen om mit Liv trak han mig af Sted til et lille, rødmalet Hus, et ensomt lille Hus, halvt skjult bag en lav Bakke.

Han stødte Døren til Forstuen op og puffede mig indenfor.

Jeg husker, at en ældre Kone rejste sig fra en Stol ved Vinduet og tog imod mig, da jeg halvt afmægtig segnede om, at hun hjalp mig af Klæderne og puttede mig i en Seng med store, tunge Dynner, hvor jeg strax sank hen i en Døs.

Da jeg vaagnede, var jeg fortunlet og vidste ikke, hvor jeg var. Jeg satte mig forskrækket op i Sengen og saa mig om. Jeg var ene. Aftensolen skinnede ind gennem Ruderne, og paa Skorstenen brændte et Baal af Lyngkviste under en lille Kjedel.

— „Godaften!“ lød pludselig en Stemme. Det var ham, der traadte ind ad Døren, og i det Samme huskede jeg Alt, hvad der var hændt mig. Jeg var imidlertid endnu saa fortunlet i Hovedet, at jeg ikke forstod ret meget af, hvad han sagde, medens han vendte Ryggen til mig og havde meget travlt ved Skorstenen. Paa en Snor under Loftet hang mine vaade Klæder. Det mindede mig pludselig om, at jeg var nøgen, og jeg krøb skamfuld under Dynen igjen.

„Den forbistrede Kjedel,“ hørte jeg ham sige, og han pustede af alle Kræfter til Baalet — „Det Afskum! — jeg har fyret under den i over en halv Time, men — — naa, nu tror jeg for Resten, det bliver Alvor. De fejler vel ellers ikke Noget, hvad Sara?“

Nej, jeg fejlede Ingenting, fortalte Sara mig og lo fornøjet,

jeg har aldrig i mit Liv haft det bedre end i den Stund, aldrig følt mig lykkeligere, end da jeg laa i den simple Seng og fulgte hans Bevægelser og lyttede til hans Snakken.

„De skulde have noget Varmt i Livet, før vi gaa herfra, sagde han. „The var vel det bedste, men det har jeg ikke. Jeg har søgt alle Vegne i Hytten, men forgjæves. Jeg har lidt Cognac i Feltflasken . . . Kunde De drikke en Toddy, lille Havfrue, som andre Menneskebørn?“

Og medens jeg laa og nippede til den glohede Drik, stod han taus ved Vinduet med Ryggen til mig og saa udover Havet.

— „Jeg har sendt den gamle Kone til Lilleheden efter tørre Klæder til dem,“ sagde han omsider efter en lang Pause. „Jeg gav hende to Kroner for at skynde sig. De skylder mig altsaa en Krone. Det er ikke mere end billigt, at De betaler Halvparten af, hvad Eventyret koster. Rigtigt Regnskab, længst Venskab, véd De.“

Jeg svarede ikke. Den haarde, tørre Klang i hans Ord skurrede i mine Øren . . . „Men nu fortryder jeg det,“ tilføjede han. Jeg saa forbauset paa ham. — „Ikke Pengene, naturligvis,“ vedblev han, — „men at jeg sendte hende bort. Jeg burde være gaaet i hendes Sted. Men det faldt mig først ind, da De vaagnede saa frisk . . . og glad og Ingenting fejlede. Kan De ikke forstaa,“ han stillede sig foran Sengen — „at det er Deres Rygte, jeg tænker paa. Jeg burde ikke være bleven alene med Dem i flere Timer. Nu ville Folk faa travlt med os to — med Dem især, og det — — det ærgrer mig. Det gjør mig ondt for Deres Skyld, at jeg ikke har været forsigtigere.“

Han gik urolig op og ned ad Gulvet og kastede af og til et skarpt Blk paa mig gennem Lorgnetten, eller stillede sig ved Vinduet og trommede med Fingrene paa Ruden.

— „Jeg vil gaa hende i Møde,“ sagde han pludselig og greb sin Hat — „De er vel ikke angst for at være alene. Her kommer vist ingen.“ Men da jeg gjorde en forskrækket Bevægelse, standsede han. „Ja, ja, saa bliver jeg,“ sagde han og kastede Hatten fra sig. „Desuden — naar Alt kommer til Alt, have vi to jo Ingenting at skamme os over. Hidindtil har vi haft Frihed til at skjøtte os selv. Og skulde man hitte paa at se skjævt til os, saa . . . ja, Deres Ferie er jo snart forbi, Sara?“

— „Min Ferie kan høre op den Dag i Morgen, om det skal være.“ Jeg sagde det saa roligt og ligegyldigt som muligt.

— „Ja vist, ja vist.“ Han klemte Lorgnetten fast paa Næsen og saa forskende paa mig. Saa satte han sig paa Stolen ved Ovnens, med Albuerne støttede til Knæerne og var længe taus.

— „Det er ellers netop Kunsten den at høre op — — sige stop.“ Han talte ganske langsomt uden at se paa mig. „Den, som kan den Kunst, er vel at kalde for et lykkeligt Menneske. Vær nøjsom, saa er Du fri og lykkelig. Det er egentlig saa simpelt, skulde man synes . . . at sige stop paa rette Punkt, ikke forlange mere udover dette. Ser De, Sara, derfor er Vandrelivet saa lyst og saa lykkeligt, fordi det falder saa ganske af sig selv at maatte gjøre det. Og belærende er det for Livet i Almindelighed. Jeg mener, det burde i mange Tilfælde sees fra Vandrerens Synspunkt. Der gaar Per og Poul og klatter deres Frihed hen, det største Gode, man har, uden at vide ret, hvad de faar til Gjengjæld“ . . .

Hvad han mere sagde, har jeg glemt, sagde Sara; jeg hørte heller ikke efter; jeg følte enhver Illusion svinde lidt efter lidt, enhver Tanke om at holde ham fast, binde ham til mig.

— „Men vi ville skrive til hianden, Sara, ikke sandt?“
Saaledes sluttede han.

— „Nej,“ svarede jeg. „Jeg skriver saa daarlige Breve. Nej, vi ville ikke skrive.“ Jeg holdt mig tappert, skjøndt paa Nippet til at græde. Han rejste sig pludselig op og strøg det svære Haar fra Panden. Det lysnede op i hans Ansigt. Jeg saa det. — „Sara! Min lille, flinke Kammerat, min lille tapre Pige! Jeg vil savne Dem og mindes Dem længe. Lille Skolemester, lille Havfrue!“ Han traadte rask hen til Sengen og strakte Haanden ud. Men jeg drejede Hovedet om mod Væggen for at skjule mine Taarer og holdt mig stille under Dynen.

— „Pardon Mademoiselle! Jeg glemte, at De ingen Klæder har paa. Men nu,“ — han tog Lorgnetten af og kastede den paa Dynen — „nu er jeg paa Ære næsten saa blind som — en Muldvarp, hvis De vil række mig Deres Haand.“ Han lo og strakte Haanden ud. „Tak, jeg kysser Deres Haand for første og sidste Gang . . . Sara, græder De?“ Han bøjede sig ned over mit Ansigt, da der i det Samme hørtes en Støj ved Døren. „Det er hende,“ sagde han og rejste sig op

Den gamle Kone kom ind og lagde en lille Vadsæk fra sig paa Sengen. Hun var meget snakkesalig. Men jeg hørte ikke efter, hvad hun fortalte, men iforte mig, saasnart han havde forladt Stuen, med feberagtig Hast de tørre Klæder. Da vi omsider stode færdige til at forlade Huset, tog jeg min Portemonnæ op og betalte den tjenstvillige Gamle rundelig for hendes Ulejlighed.

Hun kastede et forskende Blik paa os Begge og sagde med et lunt Smil, idet hun stak Pengene i Lommen: „Jomfruen har nok haft det lunt og godt i Sengen, hihi! Aa, Gud, ja! En husker jo da endnu, da En selv var ung.“ — Jeg skyndte mig ud af Stuen.

Vi gik tause gennem de øde Klitter hjemefter, og det var Skumring, da vi naaede Foden af Bakken, hvor Fyrtaarnet staar.

— „Et Stjernes kud — aa!“ Han pegede op over Fyrets Laternekuppel — „Ønsk, Sara!“

— „Jeg har ingen Ønsker,“ svarede jeg. Og vi gik videre uden at tale sammen.

Da vi passerede tæt forbi Fyrtaarnets knejsende Murstenskolos, standsede han og tog sit Uhr op. — „Om et Øjeblik tændes Lyset,“ sagde han, „lad os vente her.“ Vi lænede os til Murværket og ventede. Han holdt min Haand i sin. Der steg en let Luftning op til os fra Havet og bragte Telegraftraadene, der løb hen over Bækken, til at give en summende Lyd, der blandede sig med Brændingens sagte Musik dybt nede under os. Ude paa det slumrende Hav arbejdede en Damper sig frem, dens Laterner skinnede af og til ud af den tykke Kulrøg.

Da faldt der pludselig fraoven en stærk Lysning ned over os og over Bakken, medens Hav og Land ude i Synskredsen sank hen i Mørket.

— „Hvad synes De, Sara?“ Han trykkede min Haand. „Vi føje dette Minde til de mange andre. Her ville vi takke hinanden for de mange glade Timer. Og naar vi skilles“ . . .

Jeg rev min Haand løs. Der gik en Skjælven gennem mig. Saa slog jeg Armene om hans Hals.

— „John! John! jeg kan ikke skilles fra Dig.“ Han stred imod et Øjeblik, drog mig saa heftigt til sig og kyssede mig.

Og saa er Resten snart fortalt, sagde Sara og tørrede sine Øjne. Hvorledes vi kom hjem hin Aften, mindes jeg kun dunkelt. Men næste Morgen bragtes der mig et Brev, hvis Haandskrift jeg kjendte.

Der stod, at han var rejst, var draget ad Stranden Syd paa, at han allerede var langt borte, naar jeg modtog dette Brev. Det var et Farvel i venlige, klare Ord, en Bøn om at mindes ham som Ven og Kammerat og ikke som mere.

Jeg græd ikke, jeg gjorde ingen Støj med min Sorg. Jeg gjemte Brevet i min Kuffert, og saa gik jeg langs Havet uden at vide, hvorfor jeg gik, blev ved at gaa, til jeg naaede Liver-Aa.“

— „Og De gjorde intet Forsøg paa at finde hans Spor?“ spurgte jeg hende.

— „Det hørte op ved Aaen,“ svarede hun.

— „Men hinsides Aaen, ude i den vide Verden?“

— „Nej!“ svarede hun — „Jeg har foretrukket at lade det være. Nu tynger Savnet mig ikke mere som før. Jeg er ikke skabt for det Sentimentale, har Andet at bestille end drømme. Jeg maa arbejde haardt for at leve, og det hjælper. Men min Ferie tilbringer jeg her, og naar det en sjelden Gang hænder, at jeg ikke kan holde det ud mellem de andre Bade-gjæster, saa opsøger jeg et af vore gamle Skjulesteder mellem Klitterne. Der kaster jeg mig ned mellem Blomsterne og taler med ham, med min forsvundne Ven.“

* * *

Da Fortællingen var til Ende, sad vi endnu en Stund og saa ned paa Aaen under os, der uden en Lyd ilede af Sted gennem den nøgne Sandslette, og ikke uden Overvindelse forlode vi vor Lejrplads.

Den unge Pige, der især havde fulgt Fortællingen med Interesse, rejste sig fra sin liggende Stilling og gjorde sin Blyantsskitse færdig, som hun rakte Fortællerinden.

— „Den er Deres, hvis De vil modtage den til Tak for Historien,“ sagde hun.

— „Tak!“ svarede den gamle Jomfru. „Den ligner jo udmærket. Men den lille Figur i Baggrunden, som haster af Sted med Stok i Haand?“

— „Er Turisten. Jeg har foretrukket at lade ham flygte fra Sara fremfor at drukne. Det er ikke saa romantisk, men mere sandsynligt,“ svarede Pigebarnet med sikker Mine. — Og det viste sig, at samtlige Damer vare af hendes Mening.

Ved Hirtshals

krummer Jylland Nakken for den skjærende Havstrøm, der den Dag i Dag fører sin skarpe Eg ind mod Kysten og mange Steder blotter dens Lær og Sandlag, saa at man nøjagtig ser deres Form som Striberne i Kjød.

Udenfor gaar de mange Tusinde Skibes Vandvej. Her duver de mægtige Sejlskibe, og Damperne stikke Snuden lidt til Vejrs i jagende Hast, idet de efterlader Røgstriber, som danne underlige Tog i Luften. Stundom ser man over Vandet en Flok runde Rygge dukke op og forsvinde, komme og gaa med bestemte Mellemrum. Det er vandrende Hvaler. Fuglene sejle derover. Og det hele danner et højst livligt Billede.

Her paa det skarpe Hjørne har man stillet Fyrtaarnets 100 Fod høje Lysestage. Det kan ikke gjøre saadanne Underværker som dets mere moderne Værkfælle, Hanstholm Fyr, hvis møllevinge-formede Lysstriber Vestjyderne jævnlig se paa Himlen. Man fortæller, at Hanstholmfyrets Lyskilde skal være af en saa intensiv Kraft, at man — naar man langsomt fører et Knivsblad gennem den store elektriske Gnist i Taarnet — forbauses ved at se det smelte sporløst bort. Men gennem de slebne Glas sender Hirtshals Fyr dog de vejledende Blink fra sine vældige Lamper 8 Mil ud over Havet. I Taage udstøder Sirenen sine velmente, men afskyelige Advarselshyl, der omtrent kan vælte en Mand, naar han staar foran Trompeten.

Og fra Signalstationen føres der jævnlig en kort, kjærnefuld Korrespondance med et af de forbigående Skibe, ligesom man ved Vintertid fortæller f. Ex. Langvejsfarerne, der nylig gispede under tropisk Varme, at de ikke kunne komme hjem for Is.

Nattevagten heroppe skal just ikke altid være hyggelig, naar det tynde Taarn svajer som en Flagstang for Storm, naar Trækfluglene ved Efteraarstide farer skrigende mod Taarnets lyse Glasflader, eller naar den ensomme Vagt — hvad der skal kunne ske — faar Følelsen af at modtage Aandebesøg af Forulykkede, der stride den sidste Strid ude paa Havet.

* * *

Luften herude er som fyldt med gammel, alvorsfuld Historie, ligefra Kjøbsted, der er ældre som Thingsted end selve Hjøring, til Kjul, Skuepladsen for en af Forfatteren, Pastor Friis' interessanteste lokalhistoriske Fortællinger, „Penge-skrinet“. Den melder om Vendsyssels største Kjøbmand, der i Aarhundredets Begyndelse sad inde med mægtige Rigdomme, som Almuen tilskrev en indstrandet Kvindes Pengeskrin. Paa den Tid, da Normanden Terje Vigen vovede sin fortvivlede Rotur over til Danmark for at hente Brødkorn, havde denne Kjøbmand opkjøbt Tienden i Vendsyssel for at tjene Penge ved at sende den gennem Engelskmændenes Blokadelinie til det betrængte Norge, der opvejede Korn med Guld. Et eneste Skib, der naaede Norge, kunde gjøre ham til en hovedrig Mand; men Englænderne tog dem alle, og han døde i en ussel Faarehytte ude paa Heden.

Tag en Aften Plads ved Havet hos en af Hirtshals' gamle Fiskere og lad ham spinde en Ende for Dem. Hele Egnen vil blive levende. De vil høre om Stridighederne mellem Herrene til det nærliggende Asdal og Odden, om Karl Pølses

Flæsk, der endnu paa Asdal vidner, at det omstridte Oldensvin var hans, saa at det er med god Grund, hans sorte og ildprustende Riddertog kommer farende, naar Nogen prøver at flytte Flækestumpen. De vil særlig høre mangan trist Historie fra Stranden, f. Ex. om Rusbakken, der gemmer hele den Skare af russiske Matroser, der drev druknede i Land, da det store russiske Skib strandede. (Først for 100 Aar siden begyndte man nemlig at give de inddrevne Lig en Plads paa Kirkegaarden) De vil høre mangan uhyggelig Historie om driyvaade Strandvaskere, der har forfulgt Godtfolk i Klitten. Men De vil ogsaa faa mangan gemytlig Prat om tørstige Redningsmænd, der drak det strandede Skibs Blanksværte uden at fortrække en Mine, indtil alle Mand i Flokke „gren“ ilde ad hinanden, idet de rakte Tungen ud af det sorte Gab. For ikke at tale om den Gang, da Redningsmandskabet tømte Langvejsfarerens 5 Dunke Spiritus saa tæt til Bunden, at man begyndte at kysse de Padder og Firben, Snoge og Slinger, der vare opbevarede i Vædsken.

Men atter og atter vil Talen vende tilbage til den lange Række af Strandinger, hvis Bundsted eller Stævn danner en mørk Erindringstavle, ogsaa for Kystboerne; atter og atter vil den Gamle i Samtalens Løb komme til at minde om de Mange, der have sat Livet til udfor Kysten her.

Og gennem det altsammen vil De lidt efter lidt faa Kjærlighed til den raske Fiskerbefolkning, der lider og strider her. Selv paa de farligste Aarstider stikke Smaabaadene til Søs som en Flok Havfugle. Snart gjælder det Flynder og Torsk, snart farer Baaden hurtigt gennem Søen for at lokke den brogede Makrel til at hugge paa Dørgen, snart bestaar man en Dyst med den store Hellefisk, der ser helt mægtig ud ved Siden af den lille Nøddeskal, der bærer Fiskerne. Saa kan Faresignalet

pludselig lyde fra Land. Brændingen er begyndt at rejse sin hvide Manke. Bange Blikke hegnyder derinde fra at søge ud over de toppede Søer. Saa gjælder det Livet. Og saa lettes der en Byrde fra Kvinders og Børns Hjærte for hver Baad, der slipper ind over den hvide Vold og de hule Braadsøer, der blot paa den Plet i 19 Aar lukkede de mørkegrønne Bølgekamme over 20 Menneskeliv. Historien har her at melde om mangen kjæk Redningsfærd, for at hjælpe Landsmænd eller Fremmede; men først langt om længe lykkedes det, efter Kvindernes Henvendelse til Dronningen, at opnaa Oprettelsen af en Redningsstation, dsr alt har gjort god Nytte med Skipper Jensen som Formand og med P. Rimmen som Fører for Baaden. Naar det kalder fra Vestkysten, bør man ellers ikke være tung-hør saa længe. Ofte ligger Dødsskrigets Alvor bag de tarvelige Ord, hvormed Vestkystens Fisker beder om en lille Haandsrækning.

* * *

Som Egnen her er Mindernes Rige, saaledes er den ogsaa et Fremtidens Land. Særlig knytter der sig mange Haab til

Molearbejdet

Den 385 Fod lange Mole er tilbygget en svagt buet Forlængelse af 200 Fods Længde.

Arbejdet skal nu fortsættes under Ledelse af den dygtige Statsingeniør Ollendorf med en yngre Ingeniør, Fibiger, som Assistent.

Det ser under Arbejdet helt livligt ud her nede. Hist laves hushøje Tømmerkister. Her støbes 10—12,000-pundinge Betonblokke. Hist kjøres Sten, her andet Materiale.

Tømmerkisterne og Blokkene kjøres paa Skinner ud paa Molen og sænkes, idet et større Rum i Kistens Indre fyldes med Kampesten. I „Sidelommerne“ ud mod Havet lægges

Betonblokke i Cement. Disse blive den egentlige Molemur i sin Tid, naar Pæleormene osv, have gjort det af med Træværket. Pælormen er som bekendt et flittigt Bløddyr, der i Træet borer sig et Hul, som det udfører med et Kalkrør. Her sidder Ormen saa og pumper stadig Havvand ind til sig, for at leve af de Smaadyr, der følge med. At Træværket hurtigt udhules af Tusinder saadanne Pumpeværker er en Selvfølge. Ved Hirtshals søger man at forsinke Ødelæggelsens Vederstyggelighed ved at beklæde den udvendige Side af Kisterne med en afrikansk Træsart, Jarrah, en Art Gummitræ, der koster 5 Kr. pr. Kubikfod. Den skal have en Egenskab, der gjør den uangribelig for Pæleorm. Af særlig Interesse for Fremmede vil det være at se Dykkerne i Arbejde under Vandet med at gjøre Plads for Tømmerkisterne.

Den yderste Del af Molen er saa bred, at den er beregnet paa en Overbygning, naar Værkerne her skulle udvides. Thi endnu hoppe Bølgerne over dem, naar Vestervovov er vred.

Bygningen, der staar op midt paa Molen, er en selvvirkende Vandstandsmaaler, der ved Hjælp af et Par blækfyldte Glaspenne nøjagtig angiver paa et Papir Vandets Bevægelse, Ebbe og Flod, ja, hver rullende Dønning.

Af andre Foretagender, der rejser sig her ude, maa nævnes

Hirtshals Teglværk,

hvis 75 Fod høje Skorsten staar i Samlingspunktet for de store Ovne. Da Teglværket kan være i Virksomhed det meste af Aaret, vil det kunne lave 4—5 Millioner Sten. Leret her er saa fint, at det kan finde Anvendelse til Fajance, og Lederen af Foretagendet, Teglværksejer Henriksen, anser det for rimeligt, at det væsentlig vil beskæftige sig med Forfærdigelsen af Figursten og de ny praktiske Tagsten, der udgaar herfra. Fra

et Spor til Molen vil det udlosse sin Produktion, dels til Norge, dels til Kystbyerne.

Teglværkets Dampmaskine gjør det muligt, hvis det en Gang skulde paakræves, at pumpe det saltfriske Havvand op i et muret Bassin for at forlænge Badesæsonen. Denne kalder i øvrigt allerede nu adskillige Gjæster til Lilleheden, der ogsaa stadigt udvider sig og sikkert vil blive en venlig lille By. Naar man vil ligge i al utvungen Landlighed og lade sig grønsalte af Vand og Vind, er Hirtshals en god Plads.

Af voxende Liv ved Hirtshals maa ogsaa nævnes det

Klitplantningsforetagende,

som skal bøde lidt paa Fortidens Synder, der f. Ex. i Horne har ødelagt prægtige Egeskove. Rester af disse findes endnu mellem Bakkerne, og i den gamle Stubmølle i Horne fandt man i sin Tid et der i Sognet fældet Stykke Tømmer, med Aars-tallet 1442. Ti Minutters Gang fra Hirtshals træffe vi nu 626 Tdr. Land exproprieret Jord, der tildels er tilplantet. At man ogsaa paa anden Maade søger at kultivere, fremgaar af, at der under Foretagendet findes 12 Tdr. Land overrislet Eng, 50 Tdr. Land til Faaregræsning og 20 Tdr. udlagt til Græskultur.

Vilhelm Carlsen.

